

Tæt på DIN økonomi

Vil du dyrke hestebønner til en mælkeproducent?

Hestebønne: Forfrugtsværdi, pris på kvælstofgødning og udbytteforventningen er de væsentligste forhold, der skal tages stilling til, i vurderingen af hestebønne som alternativ til vårbyg til foder.

Af Jacob Krog, specialkonsulent, Ledelse og Økonomi, Seges.

Muligheden for at spare på mængden af indkøbt gødning har været en af årsagerne til, at arealet med hestebønner til høst 2022 er steget til over 24.000 hektar. Men måske er potentialet for hestebønner endnu større end det nuværende omfang angiver.

Mælkeproducenternes adgang til billige proteinkilder har været under pres de seneste år. Det skyldes dels krav om Non-GM varer i foderrationen, som har medført et voldsomt skift i retningen af flere rapsprodukter i foderplanen. Den øgede rapsmængde øger fosforindholdet i gyllen, og skaber dermed et pres i forhold til at holde sig inden for fosforloftet.

Dansk producerede hestebønner er en mulig løsning på en del af dette problem, da hestebønner er Non-GM. Og da fosforniveauet i en fodring med hestebønner er markant lavere end med rapsprodukter.

Sædskiftemæssigt passer hestebønner ikke ret godt ind hos mælkeproducenter. Der skal helst være fem frie år mellem hestebønner, og to-tre frie år efter kløvergræs. Derudover kan hestebønner ikke dyrkes efter majs, der er behandlet med Tocalis/Calisto.

God på meget korn på sand

Hestebønnerne passer derimod godt ind på en planteavlsbedrift med et kornrigt sædskifte.

Her kan hestebønner erstatte vårbyg til foder. Og udover et bedre sædskifte giver hestebønnerne også en bredere mulighed for ukrudtsbekæmpelse.

Da hestebønner ofte har behov for at blive tørret, er den at foretrække på ejendomme, hvor der er mulighed for tørring og opbevaring.

Hestebønner tåler ikke at mangle vand ved blomstring. Derfor er det primært aktuelt at dyrke den på JB2 og 4 med tilstrækkeligt vand, eller på vandet

sandjord. Målt på udbytteforholdet til vårbyg, er hestebønner ikke nær så konkurrencedygtig på JB 5 og 6. Det betyder, at merprisen i forhold til vårbyg skal være markant højere.

Prisen på kvælstofgødning har afgørende effekt på ligevægtsprisen. Det er vist i figur 1, hvor prisen på kvælstof er på førsteaksen og prisen på hestebønner i forhold til vårbyg er på andenaksen. Den nederste streg i figuren indregner forfrugtsværdien, mens den øverste undlader dette.

Med en N-pris på 17 kroner pr. kilo kan hestebønner konkurrere med vårbyg ved samme pris på vandet sandjord, når forfrugtsværdien indregnes. Mens den skal op på 120 procent af prisen på foderbyg, når forfrugtsværdien ikke tages med ved beregning af ligevægtsprisen.

På uvandet JB 2 og 4 er ligevægtsprisen på henholdsvis 105 og 130 procent af vårbygprisen ved 17 kroner pr. kg N.

Beregninger på standardfoderplaner har vist, at en mælkeproducent med foderpriser som i 2022 godt kan betale 130 procent af vårbygprisen for hestebønner - og samtidig have en besparelse i forhold til alternative

SEGES,
Virksomhedsøkonomi
laver bl.a. også:

- Regnskabsanalyser og benchmarking
- Afgrødekalkuler
- Prisprognoser



Tre hurtige

- 1 Høj N-pris øger hestebønners konkurrenceevne.
- 2 Forfrugtsværdien er en væsentlig del af hestebønnens værdi i sædskiftet.
- 3 Hestebønner må ikke mangle vand ved blomstring.

Udbytteforventning

Hkg pr. ha	JB 2+4	Vandet sandjord
Vårbyg	53	58
Hestebønne	40	45

Fakta

- Stor efterspørgsel efter Non-GM protein til malkekvæg.
- Fosforloft begrænser anvendelse af rapsprodukter i foder til malkekvæg.
- Hestebønner passer dårligt ind i sædskifte ved mælkeproducenter.

fodermidler. Det skaber umiddelbart en mulighed for at begynde parter kan opnå en gevinst.

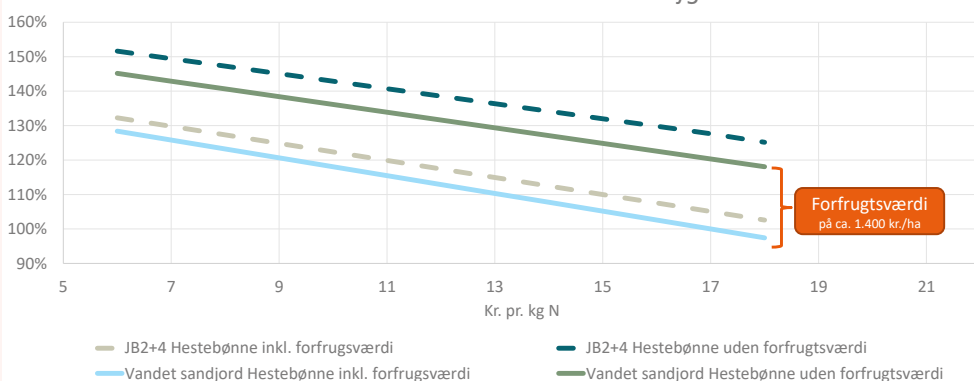
Konkurrenceevne på langt sigt

Forfrugtsværdien er en væsentlig del af hestebønnens værdi i sædskiftet.

Ved introduktionen af hestebønner i sædskiftet kan der være god fornuft i at udelade forfrugtsværdien af vurderingen - og dermed sikre at resultatet af årets produktion svarer til den alternative afgrøde, derfor trænges fra markplanen - idet forfrugtsværdien først indkasseres i forbindelse med næste års høst.

Figuren viser at en pris på 130 procent af vårbyg er tilstrækkelig til at beholde hestebønnerne i sædskiftet med N-priser ned til ca. 7 kroner pr. kg N, når forfrugtsværdien indregnes.

Pris for hestebønne i forhold til vårbyg



Figuren viser at en pris på 130 procent af vårbyg er tilstrækkelig til at beholde hestebønnerne i sædskiftet med N-priser ned til ca. 7 kroner pr. kilo N, når forfrugtsværdien indregnes.